

من از یادت نمی‌کاهم

تأثیرپذیری از واقعیت و مجاز...

تا مدتی قبل، روانشناسان هر هنجار و ناهنجاری را در رفتار، به کودکی فرد ربط می‌دادند و نحوه تربیت در یکی دو دهه ابتدایی زندگی را ریشه تمام خوبی‌ها و بدی‌های هر کس می‌دانستند. اگر چه این تفسیر درست همچنان برقرار است اما یقین دارم روانشناسان، پدیده نوظهور دنیای مجازی و ارتباطات اجتماعی در این دنیا را نیز بر آن نظریه قبلی افزوده‌اند. پدیده‌ای که یکی از عوامل بسیار اثرگذار در همان کودکی و نوجوانی و حتی بزرگسالی، علاوه بر عوامل قبلی شده است.

شاید دیگر با دیدن ویژگی‌های شخصیتی مثل منزوی، درون ریز، پرخاشجو یا حتی وسواسی بودن صرفاً نباید به افرادی که کودکی او را ساخته‌اند نگاه کرد بلکه فارغ از تأثیر آنان، لازم است به همراهان مجازی و تأثیرگذاران بر او در این دنیای پنهان نیز توجه کرد. درست مثل این که نزدیکان جدیدی پیدا کرده باشد و از آنان تأثیر بپذیرد. این دو شاخه از تأثیرات چنان درهم تنیده و یکی می‌شوند که شاید جدا کردن آنها از یکدیگر به مرور سخت‌تر هم شود و در نهایت بدون توان جدا کردن این عوامل، نتیجه عملکردشان را مجموعاً در افراد می‌بینیم.

تصور می‌کنم با خواندن قصه امروز، اولین نکته‌ای که در کنار داستان به ذهن من خطور کرد همین تأثیرات بود. چگونه محدودیت زیاد و توجه بیش از حد و سخت‌گیری‌های تربیتی (و شاید مستبدانه) می‌تواند نسل بعد را هم متأثر از خود سازد؟ و چگونه همان نسل بعدی تأثیر پذیرفته، با کوله باری از کودکی، در زندگی اجتناب‌ناپذیر امروز با بخش مجازی‌اش به وسواس‌های فکری می‌رسد؟

نویسنده ضمن مطرح ساختن مواردی از این دست، آن هم در میان قصه‌های ساده و امروزی، به خوبی می‌تواند حس همراهی مخاطب را با ساده‌ترین اتفاقات برانگیزد. اصلاً شاید نکته خوب و اثرگذار کار همین باشد که به دنبال زندگی‌های خارق‌العاده و دور از انتظار نیست.

قهرمانان قصه یکی از خود ما و همانند ما هستند: با همان بالا و پائین‌های رایج در زندگی، با همان تب و تاب‌های معمول و قضاوت‌های درست و غلط. این شخصیت‌ها مطابق با همین امروز و اطراف خود ما شکل می‌گیرند و به همین دلیل از غیرعادی و خیلی خاص بودن خبری نیست - که من این را نکته بارز و قابل تأمل در چنین کاری می‌دانم.

پس همراه شوید با قصه امروز که بی‌تردید در میان همین سطرها خود ما نیز پیدا خواهیم شد، میان انواع شخصیت‌های داستانی... شاید هم گوشه‌ای از وجود پنهان ما آشکار گردد!

بهمن رحیمی

تیرماه ۱۳۹۷ - تهران